

Uitslag lezers-enquête Boekman

Met ingang van nummer 55 is het *Boekman-cahier* in 2003 overgegaan in het huidige tijdschrift *Boekman* en is naast de vormgeving ook de inhoudelijke koers vernieuwd. De laatste lezersenquête stamt uit 1996 en met deze nieuwe enquête wilde de redactie een helder beeld krijgen van het profiel van de huidige abonnees en kopers en hun ervaring met de inhoud en vormgeving van het tijdschrift. Ook was de redactie benieuwd hoe lezers denken over de mogelijke digitalisering van een of meer onderdelen van *Boekman*.

Sanne Gerrits, studente aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, voerde het onderzoek uit in het kader van haar studie Algemene Cultuurwetenschappen. De enquête was van half maart tot half mei online beschikbaar en is door 353 lezers gedeeltelijk en door 298 in zijn geheel ingevuld. In de ogen van de redactie is dit een relatief hoge respons voor een tijdschrift met een oplage van 2400 exemplaren. Ook zijn in dezelfde periode lezers telefonisch benaderd door Sanne Gerrits.

Het overgrote gedeelte van deze respondenten, 241 van de 298, heeft een jaarabonnement op *Boekman*. Van deze 298 lezers zijn er 140 via een docent voor het eerst in aanraking gekomen met *Boekman*. Wat betreft het profiel van de *Boekman*lezers laat de enquête zien dat zij voornamelijk wetenschappelijk zijn opgeleid (73,3% van de respondenten), gevolgd door het hoger beroepsonderwijs (23,3%). 168 respondenten zijn werkzaam in het culturele veld, bij de overheid, in het onderwijs of elders. Anderen combineren werk en studie (48) of zijn student (67).

De inhoud van het tijdschrift krijgt voor alle gevraagde aspecten en onderdelen een ruime voldoende. Het formaat van *Boekman* krijgt gemiddeld het hoogste cijfer, namelijk een 8,1, gevolgd door de artikelen met een 7,8. Het gemiddelde algemene kwaliteitsoordeel van *Boekman* is een 7,7.

Een select groepje respondenten leest het tijdschrift helemaal, de meesten geven echter aan *Boekman* bijna nooit helemaal van voor naar achter te lezen. Dit heeft onder meer te maken met de beschikbare tijd en de interesse voor een bepaald thema. De telefonische interviews maakten duidelijk dat *Boekman* vaak als naslagwerk wordt gebruikt. Dit blijkt overigens ook uit het feit dat relatief oude nummers van *Boekman* nog steeds worden besteld. Sommige onderwerpen zijn op het moment van verschijning niet zo interessant voor de respondent, maar dat kan op een later moment wel het geval zijn. Of een bepaald thema is zo interessant dat het na een poos nogmaals gelezen wordt. *Boekman* wordt onder andere nageslagen voor studie, werk en als ontspanning. Een aantal respondenten gaf aan dat het tijdschrift in de vakanties wordt gelezen, dan is er immers tijd voor.

De voornaamste interesse van de respondenten ligt bij cultuurbeleid en politiek, gevolgd door beeldende kunst en vormgeving. Over het algemeen wordt de aandacht in *Boekman* voor de verschillende interessegebieden als 'precies goed' ervaren. De uitzonderingen hierop zijn muziek & muziektheater, architectuur & stedenbouw, radio & televisie, film & video en letteren. Binnen deze vijf

categorieën hebben meer respondenten 'te weinig' aandacht aangevinkt in plaats van 'precies goed'.

Ook is gevraagd naar het evenwicht tussen de aandacht voor 'lage' en 'hoge' cultuur. Van de 324 respondenten (inclusief de lezers die de enquête slechts gedeeltelijk invulden), vindt 83,6% dat de aandacht voor 'hoge' cultuur precies goed is. Slechts 8,1% vindt de aandacht voor 'hoge' cultuur te weinig en 8,3% vindt dat er te veel aandacht aan 'hoge' cultuur wordt besteed. Een percentage van 33,3% vindt dat er te weinig aandacht is voor 'lage' cultuur, en slechts 3,7% is van mening dat er te veel aandacht wordt besteed aan 'lage' cultuur.

Tevreden

Over het algemeen zijn de respondenten erg tevreden met de themabebanding. 'Niet voor niets is het aantal abonnees enorm gegroeid na de transformatie van *Boekmancahier* naar *Boekman*', schrijft Sanne Gerrits in het verslag van haar onderzoek. Een respondent geeft aan dat de redactie een goede hand heeft voor het kiezen van thema's. Het is de respondent al vaak gebeurd dat het tijdschrift precies aansloot op actuele onderwerpen.

Anderen ervaren de themabebanding soms als een gemis. Zo schreef een lezer: 'Als wetenschapper vind ik het jammer dat het tijdschrift geen functie meer kan vervullen voor publicaties van actueel onderzoek die niet toevallig binnen de gekozen thema's van de redactie vallen. Het zou fijn zijn als er een opener wervingsstructuur voor artikelen zou zijn, waarbij ruim van tevoren de thema's bekend zijn, en je artikelen kunt aanbieden die daarbinnen passen'.

De vormgeving van *Boekman*, door Rolf Toxopeus van Joseph Plateau, krijgt van de respondenten veel complimenten. Uiteraard hebben de respondenten nog wel een aantal tips ter verbetering. Zo geven verschillende respondenten aan meer fotografie en ander beeldmateriaal en ook kleur in het blad te willen. Een andere respondent geeft juist aan deze minder kleurrijke lay-out te waarderen.

Website

De huidige website van de Boekmanstichting wordt door 211 respondenten zelden tot nooit geraadpleegd. 76 respondenten bezoeken de website maandelijks, 11 respondenten wekelijks en 2 respondenten dagelijks. 229 respondenten zijn eveneens niet op de hoogte van een uitgebreidere versie van *Uitgelicht* op internet. 137 respondenten geven aan niet te weten dat sommige artikelen uit *Boekman* op de website staan. En aantal van 101 respon-

denten is zich hier wel bewust van, maar bekijkt de artikelen niet.

De redenen hiervoor zijn: de artikelen zijn al in *Boekman* gelezen, een papieren versie leest fijner, vanaf het beeldscherm lezen is niet prettig, geen tijd om de artikelen online te lezen, nog nooit aan gedacht, zit nog niet in de internetroutine en het is handiger om op papier te lezen omdat je dan gedeeltes kunt arceren. Om te achterhalen wat de respondenten daadwerkelijk vinden van het gedeeltelijk digitaliseren van *Boekman*, is de respondenten gevraagd aan te geven in welke vorm zij het onderdeel *Uitgelicht* het liefste zouden ontvangen. Hieruit blijkt dat de meeste respondenten een gebalanceerde afstemming tussen een digitale en een papieren versie zouden waarderen.

Conclusie

De respondenten zijn over het algemeen zeer tevreden met *Boekman*. Een aantal tips en ideeën springen in het oog. Zoals eerder vermeld, geeft een aantal respondenten aan meer beeld en kleur te willen in *Boekman*. Interactie met de lezers met betrekking tot het kiezen van thema's zou wenselijk zijn, aldus een respondent. Daarnaast geven een aantal respondenten aan de kolomindeling niet prettig te vinden lezen.

Om haar centrale vraag – Hoe wordt het tijdschrift *Boekman* gebruikt en gewaardeerd onder haar lezers? – volledig te kunnen beantwoorden vroeg Sanne Gerrits tijdens de telefonische interviews wat de lezer met het tijdschrift doet nadat het gelezen is. 'De tien respondenten geven unaniem aan *Boekman* te bewaren. Het tijdschrift staat in de boekenkast en wordt regelmatig als naslagwerk gebruikt', schrijft zij. 'De waardering voor *Boekman* blijkt onder andere uit het gemiddelde algemene kwaliteitsoordeel dat door de respondenten aan *Boekman* is toebedeeld. Een 7,7 is een cijfer om trots op te zijn.'

De redactie bedankt de lezers die aan de enquête hebben meegewerkt en zal de komende periode de resultaten van de enquête zowel in de redactie als met de Adviesraad van *Boekman* bespreken. Daarna bekijkt de redactie in hoeverre het mogelijk is aan de wensen van de lezers tegemoet te komen.